קה א ב מיי' פ"ח מהל' שאר אנות הטומאות

קח ה ו מיי׳ שם ופ״ח הלכה ח:

הלכה ח: קש ז מיי פ"י מהלכו' ס"מ הלכה ו טור ושויע או"מ סימן קמז סעיף א וטור שו"ע יו"ד סימן רפב וטור שו"ע יו"ד סימן רפב

:סעיף ד

מוסף תוספות

א. במקום אחר. מוס' הרא"ש. ב. מילתא דרבנן. מוס' הרא"ש. ג. שיש כאן שיעור לטמא את

T. לפי. תוס׳ הרא״ש. ה. מן האוכל. תוס׳ הרא״ש. 1. אבל

האוכל, מוס יהלסים, ו. אבל משקין נכנסין כולן לתוך מעיו ולכך לא אפקוה מרביעית. מוס' הלח"ש. 1. ועוד. מוס' יומל פ:

מרביעית. מוס' הלח"ק.

1. ועוד. מוס' יומא פ:

1. ומדרבנן הוא דגזור

במשהו. מוס' יומא פ:

2. בפ"ק דפסחים (יד.).

מוס' הלא"ע.". [וא"כ] לשון

פסול לא אתי שפיר דהוי

ליה למימר ומטמא להו,

י"ל]. תוס' הרח"ש. י"א. אבל לתרומה לא. תוס' הרח"ש, יב. הא איהו מודה

דכתבי הקדש מיירי אף

לתרומה וההיא דכל הפוסל את התרומה דוקא לקודש. מוס׳ מגיגה כד: יג. הבאות מחמת ספר. מוס׳ הכל״ע. ד. הילכך נראה דבין ספר וידים נגזרה והא דלא חשיב להו

בהדי י״ח דבר משום דבי״ח דבר נחלקו אבל בידים הבאות מחמת ספר

לא נחלקומשום דאיכא

תרתי ידים עסקניות וגם

דר' פרנך. מוס' הרל"ש. 10. וטומאת ידים הבאה מחמת ספר משום דר'

פרנך היא, וש"מ דר' פרנך

. לאו['] דוקא בס״ת. חי׳ הּכ״ן

. קשה מאי רבותא פשיטא

פירש ריב"א בלא אותה

שעשה מצוה

שעה. תוס' מגילה לב.

רבינו חננאל

אליבא דר׳ יהושע. האוכל

אותם שני הוא ופוסל את אותם שני הוא יפוסל אות התרומה, דתנן בטהרות פרק ב' ר' יהושע אומר האוכל אוכל ראשון ואוכל

טו. י״מ מצות

לתרומה

וההיא

הרא״ש. מום' המשקיז.

הלכה הלכה קו ג מיי׳ שם פ״ט הלכה

קו ד עם הלכה ה:

לא מטמו אמר רבה בר בר חנה ר' יהושע

היא דתנן ¢ר' אליעזר אומר האוכל אוכל

ראשון ראשון ואוכל אוכל שני שני אוכל

שלישי שלישי ר' יהושע אומר "האוכל אוכל

ראשון ואוכל שני שני שלישי שני לקודש

ואין שני לתרומה בחולין שנעשו על מהרת

תרומה יאוכל אוכל ראשון ואוכל אוכל שני

מ"ם גזרו ביה רבנן מומאה ידוימנין דאכיל

מ בי גוור בין בין ביים אוכלין ממאין ושקיל משקין דתרומה ושדי לפומיה ופסיל להו שותה משקין ממאין מ"מ

גזרו ביה רבנן מומאה דזימנין דשתה משקין

ממאין ושקיל אוכלין דתרומה ושדי לפומיה

ופסיל להו היינו הך מהו דתימא א הא שכיחי

והא לא שכיחי קמ"ל יוהבא ראשו ורובו במים

שאובין מ"ם גזרו ביה רבנן מומאה א"ר ביבי

אמר רב אסי שבתחלה היו מובלין במי

מערות מכונסין וסרוחין והיו נותנין עליהן

מים שאובין התחילו ועשאום קבע גזרוֹ 🛚

עליהם מומאה מאי קבע אמר אביי שהיו

אומרים לא אלו מטהרין אלא אלו ואלו

מטהרין אמר ליה רבא מאי נפקא מינה הא

קא מבלי בהנך אלא אמר רבא שהיו אומרים

לא אלו מטהרין אלא אלו מטהרין ייוטהור

שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים

שאובין מ"ם גזרו ביה רבנן מומאה דאי לא

הא לא קיימא הא יוספר מ"ט גזרו ביה

רבנן מומאה אמר רב משרשיא שבתחלה

היו מצניעין את אוכלין דתרומה אצל ס"ת

ואמרו האי קדש והאי קדש כיון דקחזו

דהאתו לידי פסידא גזרו ביה רבנן מומאה

"והידים מפני שהידים עסקניות הן תנא

יאף ידים הבאות מחמת ספר פוסלות את

התרומה משום דר' פרנך סדא״ר פרנך א״ר

יוחנן יהאוחז ס"ת ערום נקבר ערום ערום ערום

ם"ד אלא א"ר זירא ערום בלא מצות בלא

מצות ס"ד אלא אימא ערום כלא אותה

מצוה הי גזור ברישא אילימא הא גזור ברישא

 א) סוטה ל. חולין לג: טהרות פ״ב מ״ב, ב) [ע" חוסי חולין לג: ד״ה האוכלן, ג) [ל״ל ג׳ לוגין מים וכו' כן גיי הרא"ש בסוף מס' זבין ועי' חוי"ט שם וכן היא גירס׳ תוס׳ בגיטין טו. ד"ה והבא כו' ע"ש וכן טו. ד"ה והבא כו' ע"ש וכן משמע גירסת חוס' לעיל יג: ד"ה וטהור וכ"ג חוס' ב"ב סו. בד"ה מכלל], ד) מקוואות פ"ג [מ"ד] גיטין טו., ה) מגילה לב. ע"ש מסכת ס) מגילה לב. ע"ש מסכמ סופרים פ"ג [הלכה מו],
 ון דף לג:ן, ז) [ויקרא מו],
 ס) כש"א: וממאסם לאוכליהן,
 ט) כש"ל, וממאסם לאוכליהן,
 ט) כש"ל,
 ט) מ"א הא גזרו סמון
 לנע"ב,
 לנע"להה מענ הסרומה. כש"ל, לנטימום מגע התו חום. לשית, ל) ר"מ מ"ז, מ) אבל למגע כל"ל, ל) [ועי חום' חגיגה כד: ד"ה דתנן וכו'], ם) כידים

גליון הש"ם

כל"ל, ע) ופ"ג מ"הו.

תום' ד"ה תנא אף הידים וכו' וי"ל היינו דוקא לקדש ובו". עי' פסחים יט ע"ל תום' ד"ה שלין טומלת ידים: תום' ד"ה האוחו ברש"י ד"ה אינה מטמאה.

מוסף רש"י

ר"א אמר כו' אוכל שני שני. נעשה גופו שני להיות מגעו שלישי, והאוכל אוכל שלישי שלישי. ולקמיה מפרש טעמל דר"ל דעשו מוכל כמחכל, ודוקא שאוכל חלי פרס, שזהו שיעור אוכלין ממאים לפסול את הגויה, והן ממאים לפסול את הגויה, והן שתי בילים כדאמר בערובין (פב:) אבל בנגיעה לא מטמא לוכל הכנ בעניעה כה מטמח לוכל הלכל הכלים המלוק להכלים מיטמחלין לאל מלה הטר מטומלה (חולין לג: ובעי"ז סוטה ל.).

די יהרשע אומר ברי יהרשע שומר מלי שני. מלכל רלשון לא עביד ליה ראשון אלא שני, שאין האוכל חמור כמאכל, אבל החוכל חמור כמחכל, חבל מחכל שני עושה חומו שני (סומה שם). שני לקדש. ועביד שלישי ורביעי, ואין ועביד שנישי ורביעי, והאין שנבי שנישי ורביעי, והאין שני לתרומה. דאי נגע מיכל מרומה אפול, דשלים מיכל מרומה אפול, דשלים באכילה, מיכל מחמה אין אוכל נעשה כמאכל, הני אין אוכל נעשה כמאכל, הני האוש מילה באחר אוכל נעשה כמאכל, הני האושר אוכל מאשה לאין אוכל נעשה כמאכל, הני האושר אוכל מאשה האושר הא חילי באוכל אוכל כתאוכל מילי מילי באוכל אוכל ראשון דלא הוי ראשון למעבד שני, אבל איתסורי באכילה מודה דשלישי עביד האוכלו שלישי (חולין שם). **שנעשו על** טהרת תרומה. שנעליהם כהן ורגיל בתרומה וקיבל עליו לאכול חולין שלו בטהרת תרומה, כדי שיהא רגיל לתרומותיו בטהרה הזקוקה להן (סומה שם). האוחז **ס'**

תום' ישנים

ערום. כלא מטפחת סביב

א) ה"מ למימר דה"ם משקין דחמירי מטמו: ב) וריכ"א מפרש דפסול גויה היינו גזירה דהכא ולא גזרו אכבילה לפי שאין אדם למא לשתות עד שיאכל חלי כמה כשמות עד שיחכר הדי פרס ומשקין טמאים שלריך רביעית משום דמדאוריי לא נרביעית ה כפיר״ת ט:

לא מטמו. את התרומה להיות שניה והיא תחזור ותפסול אחרים: רבר יהושע אומר האובל אובל ראשון ושני שני. בפ"ב לחולין (דף החוכל חוכל רחשון. נעשה גופו רחשון ומטמח חת התרומה להיות שנייה והיא תחזור ותפסול שלישי: שני. פוסל ואינו מטמא:

> חולין מפרש טעמא דתרוייהו: ר׳ יהושע אומר האוכל אוכל ראשון. הוי שני וכן האוכל אוכל שני הוי שני. והתם מפרש טעמא מלינו שהשני עושה שני ע"י משקין דמשקין אפי׳ הן שניים נעשין תחלה ועושין מגען שני ואף כאן החמירו בשני לעשות האוכלו כיולה בו: שלישי שני לקדש. החוכל אוכל שלישי עושה גופו שני לקדש. והתם מפרש טעמא דהאי אוכל שלישי חולין שנעשו על טהרת תרומה הוא וטהרתן טומאה היא אצל הקדש הלכך שמירה דידה לאו שמירה היא לענין קודש וחיישינן באוכל שלישי דידיה דילמא ראשון הוא והאוכלו שני: בחולין שנעשו על טהרת תרומה. כלומר באיזו חולין אתה מוצא אוכל שלישי בחולין שנעשו על טהרת תרומה דאילו חולין גרידא לא משכחת בהו שלישי: מחי טעמה גזור. בחדם האוכל שיהא טמא: ופסיל להו. והתורה הזהירה על התרומה לשמרה בטהרה דכתיב (במדבר יח) את משמרת תרומתי לפיכך גזרו באוכל אוכלין טמאין שלא יהא רגיל אלל מרומה: הא שכיחא. שאדם שותה עם אכילתו: והא לא שכיחא. שיהא אוכל עם שתייתו: ה"ג היו טובלין במי מערה סרוחים מרונסין. שיש בה מ' סאה מי גשמים שהם כשרים לכל טמא חוץ מזב לבדו דכתיב ביה מים חיים י: והיו נותנין עליהן. על גופן מים שאובין להעביר סרחון המקוה: הסחילו. הטובלין ועשו השאובין קבע לפיכך גזרו על השאובין טומאה לטמא אדם אחר טבילתו אבל אין מטמא שום אוכל ומשקה אלא אם כן נטמאו בשרץ: **לא אלו.** דמקוה לבדה מטהרין אלא אלו ואלו מטהרין דמתוך שהורגלו הכל בכך לא היו יודעין שלהעביר הזוהמא היו השאובין באין אלא לטהר: מאי נפקה לן מינה. כיון שכולן טובלין תחלה במקוה מאי איכפת לרבנן אם

עשחוה הטובלין קבע אחר טבילה: אלא אלו מטהרין. וחיישינן דילמא אתי לבטולי תורת מקוה וטובלין בשאובין והתורה אמרה אך מעין ובור מקוה מים וגו' (ויקרא יא): מ"ע. הא לאו לאחר טבילה הוה: אי לאו. דגזור אף על הטהור לא קיימא גזירה הבא אחר טבילה דאמרי מ"ש האי מהאי: לידי פסידא. עכברים מלויין אלל אוכלין ומפסידים את הספר. אבל בחולין לא הולרכו לגזור דבלאו הכי נמי לא היו נותנין חול אצל קדש: עסקניות הן. ונוגעין בבשרו ובמקום טנופת וגנאי לתרומה בכך ונמאם לאוכלין כשנוגע בה בידים מסואבות. ורבותינו מפרשים חיישינן שמא נגעו ש [ידיו] בטומאה ש [ונטמא] וקשיא לי אם כן ניחוש שמא נגע באב הטומאה ונמלא ראשון ויטמאנה ועוד מאי שנא ידים לחודייהו בכל גופו נגזור לפסול תרומה שמא נגעו ידיו בטומאה ונטמא כל גופו ועוד לא תסגי להו בנטילה אלא בטבילה: ספר סורה ערום. אלא על ידי מטפחת: אילימא הא. דסתם ידים גזור ברישא: י הא חו למה לי. הך מי נפקא מכלל סתם ידים: י אלא הא גזור ברישא. דסתם ידים לא גזרו י (סמוך) לנטילתן מגע לתרומה: ובא

ד"ר יהושע אמרו לו כו' א"ל מלינו כתבי קודש כו' א"ל אין דנין דברי

סופרים מד"ח ולא מד"ס ע"ש והשתא היכי מייתי לאיה מכתבי קודש שהן שני ומטמאות ידים אף לתרומה ליד דלא מטמא חבירתה רק לקודש $^{\perp}$ ו"ל דאינו ומטמאות ידים אף לתרומה ליד דלא מטמא חבירתה רק לקודש $^{\perp}$ חושש רק להשיב על סברתם שאמרו דאין שני עושה שני ועוד נראה לפרש דההיא דכתבי קודש היינו דוקא לקודש ולאו היינו גזירה דהכא דידים הבאות מחמת ספר דר' פרנך ומה שמקשה וכי לית להו לרצנן האוכל אוכל שני שני כיון דאין דניו דברי סופרים מד"ח ולא מד"ם נראה היכא דאיכא נועמא אים להו לרבנו שני עושה שני ם) כגזירה הבאות מחמת ספר משום דר' פרנך והאוכל אוכל שני כדמפרש כאן זימנין דאכיל אוכלין טמאים ושדי משקין דתרומה לפומיה (מ"י):

את הידים הבאות מחמת ספר. מדקתני אף משמע דעל הספר גזרו תחלה ואח"ל על הידים הבאות מחמת ספר וכיון דסתם ידים לבסוף גזרו כדאמר לקמן א"כ ידים הבאות מחמת ספר בו ביום גזרו דהא בין גזירה דספר לגזירה דסתם ידים גזרו עליהם וא"כ הוה טפי מי״ח דבר ואם נאמר דעל הידים הבאות מחמת ספר לא באותו פרק גזרו אלא מקודם לכן הוה אתי שפיר אך לשון אף לא משמע כן ועוד לא יתכן שגזרו על הידים יג ועדיין ספר עלמו לא היה פוסל את התרומה ד:

האוחו ספר תורה ערום. קלת משמע דלאו דווקא ספר תורה דהא כל כתבי הקדש תנן במסכת ידים שמטמאין את הידים ^{טו}: בלא אותה מצוה. ™אם אומזו ללמוד בו אין לו שכר של אומו לימוד ואם בשביל לגוללו אינו מקבל שכר על הגלילה:

לד. ושם) מפרש טעמא משום דמלינו שני עושה שני על ידי משקין וא"ת מאי לריך התם להאי טעמא נימא דלהכי שני עושה שני שלישי. אינו פוסל תרומה במגעו אבל הקדשים פוסל ובפ"ב דשחיטת - כדמפרש בסמוך בגמרא משום דזימנין דאכל אוכלין טמאין ושדי משקין דתרומה כו' וי"ל משום גזירה

דתרומה אין לנו לעשות אוכל שני שני אם לא שמלינו כזהא משום דדמיב לחוכא ואיטלולא: זמנין דאכיל אוכלין ממאין בו'. אומל ר"ת דפסול גוייה הנזכרת בכל מקום דאמרי' (בעירובין פ״ח דף פב: ושם) וחלי חליה לפסול את הגויה דהיינו שיעור שני בילים ולמ"ד בילה ומחלה לאו היינו גזירה דהכא דמהך טעמא דהכא אפילו כבילה פסול^ג אלא פסול גויה גזירה קדמוניות היתה וגזרו שלא יהיו באים לטעות ולומר כמו שמותר לאכול תרומה אחר אוכלים טמאין אע"פ שנוגע התרומה באוכלין טמאין שבמעיו כך מותר להגיע תרומה לאוכלין טמאין מבחוץ ולכך גזרו דהאוכל אוכלין טמאים כחלי פרם שיהא גופו נפסל מלאכול בתרומה אבל מי ע"י מגע לא גזרו ודוקא כחלי פרם אבל כבינה ליכא למטעי דשנשאר הבין השינים ונחסר קודם שיגיע למעיו וכיון דאפקי מכבילה אוקמי אחצי פרס^ו אבל גזירה דהכא גזרו שיפסול אף למגע ואף בכבילה משום טעמה למפרש ב) מדע דגזירה קדמוניות היתה דביומא בפ׳ בתרא (דף פ: ושם) ס"ד למימר דפסול גויה דאורייתא ובי״ח דבר היו כולם

דאורייתא דא"כ חסר להו: ושקיל משקין דתרומה ושדי לפומיה ופסיל להו. ואע"ג דמשקים תחלה הוו כדאמר (פרה פ"ח משנה ז) כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה" הכא דקאמר ופסיל להו משום דאכתי קודם י״ח דבר לא גזרו להיות משקין

בקיאים ואיך היו טועים לומר דהיא

מחלה כמו שאפרש: תנא אף הידים הכאות מחמת ספר. והא דלא מייתי מתני׳ דמסכת ידים (פ"ג מ"ה) כל כתבי

הקדש מטמאין את הידים משום

ביון דמלינו למימר דה"מ לקדש™ להכי מייתי ברייתא דקתני בהדיא תרומה וא"ת ומאי אריא ידים הבאות מחמת ספר משום דר' פרנך אפילו מחמת כל פסולי תרומה נמי

כדתנן במסכת ידים (פ"ג משנה ב) כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות °וי"ל דהיינו דווקא לקדש דומיא דיד דמטמא את חברתה שאינו אלא לקדש כדמוכח בחגיגה (דף כד:) ופ"ב דחולין (דף לד: ושם) דקאמר מלינו שני עושה שני על ידי משקין הוי מלי נמי למימר דמלינו דע"י ספר שני עושה שני ושמא כשראה שלא הבל רבי אליעזר תשובתו במשקין חזר והשיב לו מכתבי הקדשי: תנא אף הידים בו'. וא"ת הא דתנן (ידים פ"ג מ"ב) היד מטמא חבירתה

שני, שני. והשותה משקין שני, שני. והשותה משקין טמאים אילו כולם פוסלין גופו של אדם, כדתנן במעילה פרק ד', כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה כבחצי פרס, פירוש אוכלין טמאים, וכל המשקים, פירוש הטמאין מצטרפין לפסול את הגויה ברביעית. [והבא ראשו ורובו במים . שאובין], וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגיז מים שאובין, פוסלו בתרומה [נ"א: פוסל התרומה], פי' לולי שאמר כי בטהור טימאוהו לא עמדה בטהור טימאוהו לא עמדה בטמא שלא טיהרוהו. גזרו על הספר, מפני גזרו על הספר, מפני שהיו מצניעין אוכלין של תרומה גבי הספרים, והיו העכברים באין על האוכלין ומפסידין הספרים. ידים . מפני שהן עסקניות, חיישינן